

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Kvædinger eller Smaakvad

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Kvædinger eller Smaakvad", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 293. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1815_251-txt-shoot-idm8229.pdf (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Skjaldelivet.

- 1 **H**vad er en Skjald? og hvi færdes han saa
Som en Udlænding hernede?
Hvi mon sig selv han saa lidet forstaae?
Hvorefter monne han lede?
Alt som han ældes, hans Længsel forgaaer,
Har han sig selv da udgrundet?
Har han sit Fædreland fundet?
Har han, forstandig ved Aar,
Mærket, trods glimrende Skygge
Som ham i Ungdom var kjær:
Hvad som paa Jord monne bygge,
Haver sit Fædreland her?

- 2 294Ikke dog klinger hans Stemme saa sød,
Naar han sin Længsel har jordet,
Glimmeren vorder saa kold og saa død,
Aanden er veget fra Ordet,
Nemme nu ere hans Kvad at forstaae,
Intet Forborgent de gjemme,
Alle paa Jord de har hjemme.
Var det da *Skyggen af Intet* han saae?
Ere de Egne da tomme,
Hvorfra den Tone saa sød,
Tone saa dyb kunde komme?
Gaaer ikke Liv foran Død?

- 3 Herpaa jeg grundet i Midnattens Stund,
Grundet saa dybt og saa saare,
Til mig det lød fra usynlige Mund:
Piin dig ei længer, du Daare!
Om du end grubler ved Nat og ved Dag,
Ei af dig selv du udgrunder
Skjaldskabets hellige Under,
Men vil du skue og lytte i Mag,
Da skal dig Syner omringe,
Som ikkun skiænkedes Faa,
Hellige Toner skal klinge,
Kløgtig du skal dem forstaae.

- 4 295Hjertet blev varmet i dybeste Rod,
Taaren begyndte at trille,
Inderst i Sjæl sig et Øre oplod,
Tankerne stode saa stille,
Lydhør jeg blev, men ei hørde jeg dog
Længer de Hunde at tude,
Ei at det stormed derude;
Til mig det lød fra den hellige Bog:
Ikke de Smaa I foragte,
Engle i Himlen de har,
Som monne altid betragte,
Faderens Herlighed klar.

- 5 Trindt mig saamangen en Vugge jeg saae,
Engle jeg saae sig at svinge
Sjungende over de slumrende Smaa,
Vifte med straalende Vinge;
Somme af dem der i Vuggerne laae,
Smiled som Sangen de hørde,
Somme Smaafingrene rørde,
Ret som de vilde Cheruberne naae,
Mængden laae dorsk som i Dvale,
Rørde sig neppe en Gang,

Mærked ei hellige Svale,
Mærked ei liflige Sang.

- 6 296 Englene sang paa saamangen en Viis,
Sang om det Dybe og Høie,
Tonerne dog til den Eviges Priis,
Alle sig vidste at bøie:
Nogle kun sang om det hellige Bliv,
Andre om Jorden og Himlen,
Slægternes Syslen og Vrimlen
Liv efter Døden og Død efter Liv,
Alle dog sang de tilsammen:
Ham og Hans Aand og Hans Glands
Priis i al Evighed, Amen!
Fylden og Æren er Hans.
- 7 Alt som jeg lytted og alt som jeg saae,
Droges mit Øie og Øre,
Hen til en Vugge afsides i Vraa,
Underligt var det at høre:
Englene sang om saamangen en Gud
Mest om de Guder i Norden,
Sang som den rullende Torden,
Omkvædet dog paa det Samme gik ud:
Tre i det Ene tilsammen:
Ham og Hans Aand og Hans Glands
Priis i al Evighed, Amen!
Fylden og Æren er Hans.
- 8 297 Visen var ude, de hviled en Stund,
Vingerne lode de falde,
Brat sig dog løfted som efter et Blund,
Atter de himmelske Skjalde,
Stemmen var blevet saa underlig dyb,
Dyb og dog liflig tillige,
Ei jeg det ret kan udsige,
Men som naar Himlen sig hvælver saa dyb,
Dyb og dog liflig tillige,
Naar efter Tordenens Brag
Skyerne skilles og vige,
Midt mellem Aften og Dag.
- 9 Alle de sang med en Stemme saa reen:
Vel vi om Guder har sjunget,
Til vores Gud vi dog have kun Een,
Af Ham er Alting udsprungen,
I Ham er Alt hvad som er;
Herren og Een monne være,
Herren til Faderens Ære,
Ved Ham er Alt hvad som er,
Tre i den Ene tilsammen:
Fader med Aand og med Glands
Priis i al Evighed, Amen!
Fylden og Æren er Hans.
- 10 298 Underlig greb mig den hellige Sang,
Underlig sank jeg tilbage,
Ret som jeg alt havde hørt den engang
Tidlig i Barndoms Dage,
Nu jeg det vidste hvi for mig det lod
Hvergang jeg kvæded om Norden,
Ret som jeg hørde en Torden,
Nu jeg mig selv og mit Mæle forstod,
Grublende sank jeg tilbage,
Vandred min Bane paa Ny,
Englene tav da saa fage,
Synerne svandt som en Sky.

- 11 Hvad er en Skjald, og hvi færdes han saa,
Som en Udlænding hernede?
Hvi mon sig selv han saa lidet forstaa,
Hvorefter monne han lede?
Alt som han ældes, hans Længsel forgaaer,
Har han sig selv da udgrundet?
Har han sit Fædreland fundet?
Har han, forstandig ved Aar,
Mærket, trods glimrende Skygge,
Som ham i Ungdom var kjær,
Hvad som paa Jord monne bygge,
Haver sit Fædreland her?
- 12 299Hvo som til Tonernes liflige Fald
Lyttes i Vuggen saa gjerne,
Vorder paa Jord, om han voxer, en Skjald,
Sukker mod vinkende Stjerne;
Ak, men før Strængen han mægter at slaee,
Gjennem de Dage saa mange
Glemmer han Englenes Sange,
Mindes kun, at, mens i Vugge han laae,
Vifted en straalende Vinge
Mildt over blussende Kind,
Hørde han Toner at klinge
Som ham bevæged i Sind.
- 13 Tit han sig ønsker i Vuggen igjen,
Modige Taarer han fælder,
Phantasos bærer til Vuggen ham hen,
Rørt over den han sig hælder;
I ham det hvisker saamangen en Gang
At han i Vuggen maa ligge,
Men han begriber det ikke,
Mener den er ham for snever og trang,
Tænker en større at finde,
Sukker, og leder omsonst,
Mener tilsidst at hans Minde
Var kun en Drøm og en Dunst.
- 14 300Han vrager det Fløiel og Silke saa blødt,
Han hviler i blommede Enge,
Han slumrer saa rolig, han drømmer saa sødt,
Som Konger ei drømme i Senge,
Han hører i Drømme saa liflig en Sang,
Og efter sin Vugge
Ei meer han mon sukke,
Han vaagner og sætter sin Tunge i Gang,
Veed ikke selv hvad han siger,
Sjunger sin Drape saa glad,
Muser og elskede Piger
Dandse saa favert paa Rad.
- 15 Mangen en Tone af Englenes Sang
Høres i Drapen at klinge,
Tidt dog mon brydes den liflige Klang,
Underlig Tonerne springe,
Alt som med Drømme det pleier at gaae,
Vilde de vendes,
Afbrudte endes,
Noget man aldrig i Lave kan faae;
Tonerne mattes,
Synke til Jord,
Omkvædet fattes,
Manglen er stor.
- 16 301Aarene fostre den Yngling til Mand,
Manden ei drømmer i Enge,

Grubler saa koldt med sin modne Forstand,
Sover i opredte Senge,
Der han kun drømmer om Jord og om Huus,
Og mens han hviler
Fornem han smiler
Ad sine Drømme i Ungdommens Ruus;
Hvor Man dog, mens Man er unge,
Siger den kløgtige Mand,
Saadan kan drømme og sjunge,
Uden al Sands og Forstand.

17 Alt hvad af Sangen han ikke forstaaer,
Skal uforstandigt nu blive
Glemte har han nu at just det overgaaer
Hvad hans Forstand kan begribe;
Harpen han monne nu stemme saa lav,
Efter de Toner hans Øre
Vaagent i Verden kan høre
Lyde fra Luft og fra Jord og fra Hav,
Øiet han ikke vil lukke,
Spotter Cherubernes Sang,
Verden er blevet hans Vugge,
Den ham ei synes for trang.

18 302 Have de Engle da sjunget omsonst?
Finge de Skjalde saa bolde
Da fra det høie den herlige Konst,
For os i Støvet at holde?
Skal da ved Harpens det liflige Slag
Hver en Udkaaret
Samle sig blind og bedaaret
Vrede til Guds Aabenbarelses Dag?
Andet dog blev for hans Vugge
Sjunget saa liflig en Gang,
End at til evige Sukke
Skulde forvandles hans Sang.

19 Kan vi omskabes paa Ny ved et Bliv?
Kan vi vel atter indgange,
Naar vi er gamle, i Moderens Liv,
Lade os atter undfange,
Fødes som Puslinge atter engang?
Ellers jo Vuggen os klemmer
Piner de fuldvoxne Lemmer,
Den dog til Mænd er for snæver og trang!
Tier I spottende Læber!
Svar I af Jesus skal faae,
Lytter I Øren og stræber
Viisdommens Ord at forstaae!

20 303 Vinden mon fare forbi som den vil,
Lyden du mægter at høre,
Ikke dog veed du hvordan det gaaer til,
Ei hvad den haver at føre,
Hveden den kommer og hvor den gaaer hen,
Det skal et Billed dig være,
Det skal dig varsle og lære,
At Man af Aanden kan fødes igjen,
At man til Børn kan blive,
Uden at vide hvordan,
Ei det at ville begribe,
Det er den bedste Forstand.

21 Hist udi Hellas den gamle Homer
Monne sin Vugge ombære,
Sætter sig i den og lytter og seer
Som han et Barn kunde være,

Drapen han synger, som Englene sang,
Liflig og sød er hans Stemme,
Omkvædet dog han mon glemme,
Vuggen ham synes til Leie for trang;
Alle hans Guder kun ere
Engle i Høihed og Magt,
Synlige Skinnet de bære
Af den Usynliges Pragt.

- 22 304 Hører du hisset den liflige Klang?
Libanons Zedere springe,
Alt som de høre Propheternes Sang
Høit over Dalen at klinge,
Moses og David, Esajas og Job
Have sig selv overvundet,
Have i Vuggen sig bundet,
Fødes paa Ny ved usynlige Daab,
Omkvædet ikke de glemme,
Skjøndt de kun halv det forstaae,
Hvad de i Aanden fornemme,
Sjunge de alt som de maae.
- 23 Vuggen dog er dem saa snæver og trang,
Tidt de sig vaande og sukke,
Det dem kun trøster at Herren engang,
Selv sig vil lægge i Vugge,
Bære til Jorden som Barn sit Bud:
Alt de Ham see der at hvile,
See det, hvor sødt Han kan smile,
Hilse Ham som deres Herre og Gud;
Løs i den viede Vugge
Kan sig da hvile hver Skjald,
Sikker for Øglen, oplukke
Øret for Tonernes Fald.
- 24 305 Liflige Skjalde! o mærker mit Ord!
Gud kom Sit Løfte ihu,
Hellige Vugge har standet paa Jord,
Viet den staaer der endnu,
I den har hvilet saamangen en Skjald,
Baade i Norden og Syden,
Gladelig høre vi Lyden,
Saare adskillig er Tonernes Fald,
Dog sang de alle tilsammen:
Ham og Hans Aand og Hans Glands
Priis i al Evighed, Amen!
Fylden og Æren er Hans.
- 25 Dante saa herlig, Petrarka saa fiin,
Tasso Torkvato saa silde,
Luther og Gerhard og Kingo, Tullin,
Klopstock og Evald saa silde;
Stolberg og Novalis siden endnu,
Verner og nogle her hjemme.
Mangen en Skjald maa jeg glemme,
Som det mig lysted at komme ihu,
Ak! thi sit Omkvæd han glemte,
Vuggen ham syndes for trang,
Harpen han daarlig nedstemte,
Verden berømmer hans Sang.
- 26 306 Liflige Skjalde! o mærker mit Ord!
Kommer det alle ihu!
Hellige Vugge har standet paa Jord,
Viet den staaer der endnu,
Hvor kan den eder dog synes for trang?
Verden med Bjerger og Dale,

Med sine Høieloftssale,
Var den end dobbelt saa vid og saa lang,
Mægted dog ikke at rumme
Ham som i Vuggen vi saae,
Uden en Finger at krumme,
Der Han dog smilende laae.

- 27 Ak! det er Sorgen, I vil det ei troe:
Gud vores Broder er vorden,
Chaos ei paa overordentlig Vei,
For Jer mon komme i Orden,
Derfor i Skjemt I den Tale slaae hen:
Ingen det undes at kige,
Ind i Guds Herligheds Rige,
Uden han vorder til Barn igjen;
Derfor mon Vuggen jer klemme;
Til I med Sang og med Bøn
Vil Hosianna istemme,
Love den Høiestes Søn.
-

Tillæg.

Hvem der kjender mine senere Arbeider, især de historiske, behøver jeg neppe at sige, at dette, hidtil utrykte Vers, er endnu fra tidlig i 1812. Adskilligt kunde jeg nu ikke sige saaledes, men da der dog intet egentlig Ondt er sagt, og der er megen Sandhed i, har jeg hverken villet udelukke det eller forandre meer end enkelte Ord der ei forandrede Meningen. At de jeg har nævnet som christne Skjalde ere langt fra at være de eneste jeg ansaae derfor er ligefrem, og Miltons Navn undrer det mig især at savne. Adskilligt kunde og siges mod nogle af de Nævnte, blandt hvilke jeg ved Reenskrivningen har indsat Gerhard og Novalis, den Sidste fordi jeg maa have villet nævne ham, naar jeg nævnede Verner, men Ingen af dem, og Tasso ligesaalidt, vilde jeg nu kalde christne Skjalde, uagtet der er saare megen Christendom baade i Verners Luther, og i Novalis Smaasange.
